

08.12.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**8 Aralık 2021
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

8 Aralık 2021 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Tarımsal Arazilerin Mülkiyetinin Devrine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Dernek, Vakıf, Sandık ve Diğer Kuruluşlardan Bireysel Emeklilik Sistemine Aktarım Hakkında Yönetmelik

TEBLİĞ

— Bitkisel Üretime Destekleme Ödemesi Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/40)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 29/9/2021 Tarihli ve 2017/37079 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 29/9/2021 Tarihli ve 2017/37390 Başvuru Numaralı Kararı

2021 yılı hayvancılık desteklerini uygulama esasları belli oldu

Tarım ve Orman Bakanlığı'nın 2021 yılı hayvancılık desteklemelerinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar belli oldu. Buna göre, arılı kovan desteklemesinde üreticilerde aranan en az 30 kovan şartı kaldırılırken, yangın ve selden zarar gören kovan ve çam balı üreticileri de destek kapsamına dahil edildi.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan Hayvancılık Desteklemeleri Uygulama Tebliği, Resmi Gazete'de yayımlanarak 1 Ocak 2021'den geçerli olmak üzere yürürlüğe girdi.

Tebliğle, Cumhurbaşkanı Kararı ile yürürlüğe konulan '2021 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemeler ve 2022 Yılında Uygulanacak Gübre ve Sertifikalı Tohum Kullanım Desteklerine İlişkin Karar'da yer alan hayvancılık desteklemelerine ilişkin usul ve esaslar belirlendi.

Buna göre, hayvancılık desteklemesinden yararlanılacak işletmelerde buzağların 2021 yılında doğmuş, TÜRKVET ve e-İslah'a kayıtlı olması ve doğduğu işletmede en az 4 ay (120 gün) yaşamış olması gerekecek. En az 50 baş dişi sığırı, soğutma tankı ve makineli sabit sağım sistemi bulunan işletmeler, 4 aydan önce buzağlarını satabilecek. Bu buzağlar 120 gün yaşamış ve aşıları tamamlanmış ise desteklemeden faydalanılabilecek.

Buzağuların anaları için ilkinde buzağılama yaşı 510-810 gün arasında veya destekleme kapsamındaki buzağılaması ile bir önceki buzağılaması arasındaki sürenin 235-450 gün olması şartı aranacak.

Her buzağı için bir kez destekleme ödemesi yapılacak ve çoklu doğumlarda her bir buzağı için desteklemeden faydalanılacak.

Ödemeler, iki dönem halinde gerçekleştirilecek. Belirlenen illerde doğan ve gerekli şartların sağlandığı buzağular için ek destek verilecek.

Etçi veya kombine ırk boğalardan veya bu ırkların bakanlıktan izinli tabii tohumlama boğalarının tohumlamasından doğan buzağular için de gerekli şartları taşımaları durumunda destekleme ödemesi yapılacak.

Suni tohumlama şartı aranan desteklerde, suni tohumlamanın, buzağının doğum tarihinden 210-295 gün öncesinde Türkiye'de yapılmış ve bilgisinin e-İslah Veri Tabanı'na kaydedilmiş olması gerekecek.

İşletmede, destekleme şartlarını sağlayan buzağı sayısına göre kademeli olarak, buzağı başına oluşan toplam destekleme tutarının 1-20 başa kadar tamamı, 21-100 başa kadar yüzde 75'i, 101-500 başa kadar yüzde 50'si ödenecek.

Soy kütüğüne kayıtlı buzağular için de ek destekten yararlanılacak. Başvurular, birinci dönem için 31 Aralık 2021'e kadar, ikinci dönem için ise 1 Nisan-15 Haziran 2022 tarihlerinde yapılacak.

İslah amaçlı süt içerik analiz desteklemesi

İşletmelere, ıslah amaçlı süt içerik analiz desteklemesi de yapılacak. Bu işletmelerin 1 Ekim'den önce soy kütüğüne kaydedilmiş, geçerli süt analizi yapılmış ve en az 10 baş saf sütçü veya kombine ırk ineğe sahip olması gerekecek.

Süt analizi yapılan ineğin son buzağılamasının 1 Aralık'tan önce ve analiz tarihi ile arasındaki süre en fazla 610 gün olması istenecek.

İneğin analiz öncesi son buzağılamasından, e-İslah'ta kayıtlı buzağısı olması gerekecek.

2021 yılı buzağı desteklemesi birinci döneminde damızlık sığır yetiştiricileri il birlikleri üzerinden başvuruda bulunan işletmeler, bu destekleme için de başvuru yapmış sayılacak. Buzağı desteklemesi başvurusu olmayan işletmeler, 1 Şubat 2022'ye kadar üyesi bulundukları damızlık sığır yetiştiricileri il birlikleri aracılığıyla il/ilçe müdürlüklerine başvuru yapabilecek.

Malak desteklemesi

Malaklarda destekten yararlanılması için bu hayvanların bu yıl içinde doğmuş, küpelenerek doğduğu işletme üzerinden TÜRKVET'e kaydedilmiş ve bu işletmede en az 4 ay (120 gün) yaşamış olması gerekecek.

Malak desteklemesi için birinci dönem başvurular 31 Aralık 2021, ikinci dönem başvurular 1 Temmuz-1 Ağustos 2022'de olmak üzere 2 dönem halinde yapılacaktır.

Dişi mandaların ise destekten yararlanılması için 1 Ocak 2021'den önce doğması gerekecek.

Anaç koyun ve keçi desteklemesi

Anaç koyun keçi desteklemesinde, hayvanların 15 Ağustos 2020 ve öncesi doğmuş olması gerekecek.

Göçer hayvancılık yapanlar hariç, farklı illerde birden fazla işletmesi bulunan yetiştiriciler, her bir işletmesinin bulunduğu ilde ayrı ayrı başvuru yapacak.

Saf ırk Ankara (tiftik) keçileri için ilave destekten yararlanılacak. Yetiştiricilerin (göçer hayvancılık yapan yetiştiriciler dahil), üyesi oldukları damızlık koyun keçi yetiştiricileri birliğine dilekçeyle 17 Aralık 2021'e kadar başvurmuş olması gerekecek.

Sürü büyütme ve yenileme desteği

Sürü büyütme ve yenileme desteklemesi için anaç koyun ve keçilerin, 15 Ağustos 2019-15 Ağustos 2020 döneminde doğmuş olması gerekecek. Bu yaş aralığı dışındaki dişi hayvanlar için desteklemeden yararlanılamayacak.

Son 2 yılın anaç koyun ve keçi desteklemesini alan işletmeler ve anaç koyun ve keçiler belirlenerek, ikinci yıl sürüye ilave olan anaç koyun ve keçiler için bakanlıkça belirlenecek artış oranında ilave destek verilecek.

Küçükbaş soy kütüğü desteklemesi

Islah programı kapsamında soy kütüğüne kayıtlı damızlık koyun veya keçi yetiştiricileri ile bu işletmelerde yetiştirilen ve seçilen damızlık koç veya tekeleri alan yetiştiriciler küçükbaş soy kütüğü desteklemesinden faydalanacak.

Desteklemeden yararlanmak için damızlık koyun veya keçilerin 16 Mayıs 2021-15 Mayıs 2022 tarihleri arasında doğum yapmış olması gerekecek. 1 Eylül 2022'ye kadar oluşan ve sisteme girilen kayıtlar üzerinden destekleme ödemesi yapılacaktır.

Kovan ve ipek böceği destekleri

Arılı kovan desteklemesinden, Arıcılık Kayıt Sistemine (AKS) kayıtlı, üretici/yetiştirici örgütlerine üye veya üye olmayan üreticiler, desteklemeden faydalanacak. Üreticiler en fazla 1000 arılı kovan için desteklemeden yararlanacak.

İpek böceği tohum desteğinden Kozabirlik yararlanacak. İl ve ilçe müdürlükleri veya kooperatiflerce Kozabirlik'e iletilen talep sayısına göre 2021 yılı bahar döneminde ücretsiz dağıtımı gerçekleştirilen kutu sayısı kadar destekleme yapılacaktır.

Kovan ve çam balı telafi desteklemesi

Arılı kovan desteklemesinde üreticilerde aranan en az 30 kovan şartı kaldırılırken, yangın ve selden zarar gören kovan ve çam balı üreticileri de destek kapsamına dahil edildi.

Bakanlık kayıt sistemine kayıtlı, 2021 yılı içerisinde yangın ve selden kovanları zarar gören üreticiler desteklemeden faydalandırılacaktır.

İl/ilçe müdürlüğünde yangın ve selden zarar gören üreticilerin desteklenmesine esas komisyon oluşturulacaktır. Komisyon tarafından tespiti yapılan yangın ve selden zarar gören arıcılar desteklemeden yararlandırılacaktır.

Arıcılar, bir ay içerisinde yangın ve sel yaşanan il/ilçe müdürlüğüne başvurabilecek.

Bakanlık kayıt sistemine kayıtlı, 2021 yılı içerisinde çam balı üretim alanlarının zarar görmesi sonucu üretim kaybı yaşayan üreticiler çam balı telafi desteklemesinden faydalandırılacaktır.

Çam balı üretim alanlarının zarar görmesi sonucu arılı kovanlarında komisyon tarafından hasar tespiti yapılan ve üretim kaybı yaşayan arıcılar desteklemeden yararlandırılacaktır. Arıcılar, bir ay içerisinde çam balı üretimi yapılan il/ilçe müdürlüğüne başvurabilecek.

Çoban desteği

Bakanlıkça, sürü yöneticisi (çoban) istihdamı desteği de sağlanacaktır. Desteklemeden yararlanacak işletme, TÜRKVET'e kayıtlı en az 100 anaç küçükbaş hayvan varlığına sahip olacaktır. Köy-mahalle sürülerini ortak otlatan çobanlar da desteklemeden yararlandırılacaktır.

Bu çobanların otlattığı sürülerin en az 2 işletmeden oluşması ve her bir işletmede en fazla 99 baş olmak üzere, toplamda en az 100 baş ve üzeri anaç küçükbaş hayvan varlığı bulunması gerekecektir. Her bir işletme sadece bir çoban için desteklemeden yararlandırılacaktır.

Çobanın, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) primlerinin en az 5 ay yatırılmış olması gerekecektir.

Başvurular, işletme sahibi veya köy ve mahalle sürülerini otlatan çobanlar tarafından dilekçeyle işletmenin kayıtlı olduğu il ve ilçe müdürlüklerine yapılacaktır.

Başvurular, 14 Ocak 2022'ye kadar alınacaktır.

Düve alım desteği

Düve alım desteğinden yararlanmak için de yetiştiricinin işletmesinin, TÜRKVET'e kayıtlı ve işletme kapasitesinin destek talep edilen hayvan sayısı ile uyumlu olması gerekecek.

Bir işletme kapasitesini en fazla 50 başa tamamlayacak şekilde desteklemeden yararlandırılacak.

Destek miktarı, düve ve manda alım bedelinin yüzde 40'ı kadar olacak, düve ve manda başına desteklemeye esas Bakanlıkça belirlenen fiyatın yüzde 40'ını aşamayacak.

Destekleme kapsamında alınan düveler ve mandalar, mücbir sebepler haricinde 2 yıl satılamayacak.

Besili erkek sığır ve manda desteklemesi

Besilik erkek sığır desteklemesi için bu sığırların yurt içinde doğmuş, küpelenmiş, TÜRKVET'e işletme ve hayvanların kaydının yapılmış ve bu yıl içinde kesilmiş olması gerekecek. Besilik erkek sığırların, belirlenen kilogram ve karkas ağırlık şartlarını taşıması talep edilecek.

Sığırların kesimhanede kesilmesi ve bu durumun belgelenmesi gerekecek. Bir yetiştirici en fazla 200 baş sığırı için destekten yararlandırılacak. Bakanlıkça mecburi kesime tabi tutulan erkek sığırlar ile kesim sonrası muayenede karkasın imhasına karar verilen erkek sığırlar için destekleme ödemesi yapılmayacak.

Ari sığır başına ödemeler

Hastalıktan ari işletmeler için sağlık sertifikasına sahip olan sığırcılık işletmelerinde bulunan, damızlık boğalar dışındaki, yaşı 6 ayın üzerindeki erkek hayvanlar hariç tüm sığırlar için hayvan başına doğrudan destekleme ödemesi yapılacaktır.

Ari sığır başına ödeme birim miktarları 500 başa kadar tam olarak, 501 baş ve üzeri için ise yüzde 50'sine karşılık gelen tutarın ödenmesi suretiyle uygulanacaktır.

Buğday ve mısır fiyatları geriledi

Buğday ve mısır fiyatları sınırlı düşüş kaydederken, soya fasülyesi arz endişeleriyle yükseldi.

Soya fasulyesi Brezilya'da yağışların azalması ve arz endişeleriyle yükseldi

Soya fasulyesinin Chicago borsasında işlem gören vadeli kontratları Brezilya'da yağışların az olması ve ABD'den ihraç ürünlere yönelik güçlü talebin etkisiyle arz endişelerinin artmasına paralel olarak yükseldi.

Buğday fiyatları gerilerken Rusya'nın ihracatına ilişkin belirsizlikler kayıpları sınırladı. Mısır fiyatları ise yatay seyretti.

Chicago borsasında en yüksek işlem hacmine sahip olan soya fasulyesi vadeli kontratları dün yüzde 0.5 ekside kapandıktan sonra yüzde 0.2 değer kazanarak 12.63 dolar/bushel yani 464.1 dolar/ton seviyesine yükseldi.

Buğday yüzde 0.2 gerileyerek 8.04 dolar/bushel yani 295.4 dolar/ton seviyesine düştü.

Un fabrikaları Rusya'ya taşınıyor

Fabrikalar Türkiye'den taşınırken un ve makarna sektörü başta olmak üzere ekonomide ithalata bağımlılık artıyor.

Dünyanın önde gelen buğday üreticilerinden Rusya, bu alandaki sanayisini kuvvetlendirmek için harekete geçti. Buğdayı işleyip ihraç edecek politikaları hayata geçiren Rusya, şimdiden 4 Türk uncuyu yatırım için ülkesine getirtti. Sektör kaynakları, Rusya'ya gidecek un fabrikası sayısının 10'u bulabileceğini ifade ediyor. Uluslararası Piyasalar Uzmanı Selçuk Şağban, un sanayinin Rusya'ya kayması durumunda Türkiye'nin bu alandaki gücünün önemli bir kısmını kaybedebileceğini belirtti. Un ve makarna ihracatının tehlikeye girdiğini vurgulayan Şağban, iç piyasada dahi makarna üretiminin riske girebileceğini aktardı.

PEK ÇOK SEKTÖR TEHLİKEDE

“Rusya'daki Türk fabrikaları sadece dünyaya değil, Türkiye'ye de ihracat yapacaktır” diyen Şağban, buğday üretimindeki azalış ve un sanayicisinin tesislerini Rusya'ya taşımasının etkilerinin un ve makarna sektörleri dışında da görüleceğine dikkat çekti.

2019-2021 YILLARI ARASINDA TÜRKİYE'NİN İTHAL ETTİĞİ ÖNEMLİ TARIMSAL ÜRÜNLER VE MİKTARLARI			
İthal ürün adı	2019 ithalat tonajı (metrik ton)	2020 ithalat tonajı (metrik ton)	2021* ithalat tonajı (metrik ton)
Buğday	9.8 milyon	10.7 milyon	11.9 milyon
Mısır	3.6 milyon	4.2 milyon	4.5 milyon
Soya	2.6 milyon	2.8 milyon	3.2 milyon
Buğday yepesi	1.4 milyon	1.6 milyon	1.8 milyon
Ayçekirdeği tohumu	1.13 milyon	1.14 milyon	1.25 milyon
Ayçiçek yağı	500 bin	550 bin	650 bin
Ayçiçeği küspesi	900 bin	950 bin	1 milyon
Mısır küspesi	850 bin	900 bin	950 bin
Arpa	510 bin	890 bin	1.2 milyon
Soya küspesi	250 bin	500 bin	650 bin
On ürün toplam tonaj	21.54 milyon ton	24.23 milyon ton	27.10 milyon ton
Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı (*) 11 aylık veriler doğrultusunda yılsonu öngörüsü.			

Grafik: Aydın Gündüz

Buğday ithalatı büyüyor

Son 20 yılda Türkiye'nin yıllık ortalama 20 milyon ton buğday üretimi yaptığını ifade eden Selçuk Şağban, “20 yıl önceki nüfus 64 milyondur. Şu an mültecilerle birlikte 90 milyonu buluyor. Üretim artışı olmaması nedeniyle ithalat artıyor. Bu sene gübre fiyatlarının 5 katına çıkması nedeniyle birçok ürünle birlikte buğday da gübresiz ekildi. 2021'de yaşanan kuraklığın 2022'de de devam etmesi durumunda verim azalışına bağlı olarak ithalatın 15 milyon tonu geçeceği öngörülüyor” dedi.

Selçuk Şağban

Enflasyonu 3 haneli rakamlara çıkarır

Üretim ve fiyat bozulmaları ile bisküvi endüstrisi başta olmak üzere pek çok sektörün uluslararası rekabetinin zayıflayacağını aktaran Selçuk Şağban, “Sadece buğday, arpa veya kepek sorunu değil. Türkiye'de soya başta olmak üzere tarımsal hammadde birçok sektörümüzde hammadde olarak kullanılıyor. Bu fiyat dengesizliği ile iki haneli enflasyon 3 haneliye çıkar” diye konuştu.

Türkiye gıda zammında ilk sırada

Türkiye eylülde yıllık yüzde 28.8, ekimde ise 27.4'lük gıda fiyat artışı ile tüm bölge ülkelerine fark attı

Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) açıkladığı son rapor, Türkiye'nin açık ara gıda fiyat artışında birinci olduğunu ortaya koydu.

Sözcü'den Özlem Ermiş Beyhan'ın haberine göre; rapora göre Türkiye eylülde yıllık yüzde 28.8, ekimde ise 27.4'lük gıda fiyat artışı ile tüm bölge ülkelerine fark attı.

Türkiye'den sonra fiyat artışında ikinci sırada gelen Kolombiya'da artış oranı yüzde 12.4 ve 13.7. Üçüncü sıradaki Avustralya'da ise gıda fiyatları yüzde 10.6 arttı. Bu 3 ülke dışında OECD bünyesinde çift haneli gıda enflasyonu bulunmuyor. Almanya'da ise gıda fiyatlarındaki artış eylülde yüzde 4.8, ekimde yüzde 4.6 oldu.

İzmir Ziraat Mühendisleri Odası (ZMO) Başkanı Tefik Türk, gıdada fiyatların bundan sonra da artmaya devam edeceğini belirterek, "Gübrelerden ilaca tüm ana girdilerimiz ithal ve dolarla artıyor. Lojistikte, kutulardan mazota yine her aşamada dışa bağımlıyız. Bir de artık üretici otoyol, köprü maliyetini de fiyata koyuyor çünkü bunlar da çok ciddi birer kalem oldu. Böylece gıdalar, fiyatları katlana katlana soframıza ulaşıyor" dedi.

‘Enflasyon muhasebesi’ 17 yıl sonra yeniden

3 yıllık Yİ-ÜFE yüzde 100’ü aşınca stoklara enflasyon düzeltmesi geliyor. Yİ-ÜFE, pandemi ve kur artışlarının etkisiyle 2021 yılında yüzde 50’nin üzerine çıkarken, endekste son 35 aylık artış oranı yüzde 103 oldu. Enflasyon muhasebesi bundan önce sadece bir kez 2004 yılında uygulanmıştı.

Hüseyin GÖKÇE

En son 2001 krizinin ardından devreye giren, işletme bünyesindeki parasal olmayan kıymetler üzerinde enflasyonist etkinin ortadan kaldırılarak değerinin güncellenmesini sağlayan “enflasyon muhasebesi” 17 yıl aradan sonra yeniden gündeme geldi. Enflasyon muhasebesi uygulanabilmesi için Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi’nin (Yİ-ÜFE) son yıl yüzde 10, son üç hesap yılında ise yüzde 100 artmış olması gerekiyor. Yİ-ÜFE’de 35 aylık artış yüzde 103 oldu.

Pandemi sebebiyle emtia fiyatlarındaki artışa, döviz kurundaki yükselişin de eklenmesi işletme maliyetlerini olağanüstü yükseltti. Yİ-ÜFE kasım ayı sonu itibarıyla yüzde 51 oranında artarken, yıllık artış oranı yüzde 54,62’ye çıktı. Bu artışla birlikte 2018 yılını 422.94 ile kapatan endeks, kasım sonunda 858.43’e yükseldi. Böylece 35 aylık artış yüzde 103’e ulaştı. İçinde bulunduğumuz aralık ayında Yİ-ÜFE yüzde 1,5 ve üzerinde düşüş sağlanmazsa işletmeler için enflasyon muhasebesi uygulanması imkânı doğacak. Gelir İdaresi E. Strateji Geliştirme Daire Başkanı ve Yeni Ekonomi AŞ kurucularından Nazmi Karyağdı, enflasyon muhasebesini oluşturan koşulları ve DÜNYA’ya değerlendirdi.

İşletmelerin sermayelerini vergilendirmemek ve enflasyondan doğan kârları vergi dışı bırakmak için vergi mevzuatında kısmi enflasyon düzenlemeleri getirildiğini belirten Kayağdı, 2004'te enflasyon muhasebesi yürürlüğe girince, yeniden değerlendirme müessesesinin yürürlükten kaldırıldığını hatırlattı.

Enflasyon muhasebesinden yararlanmak için aktif büyüklük veya net satış kriteri belirlenerek açıklanacağını kaydeden Kayağdı, ilk uygulamadaki sınırlar göz önünde bulundurularak, net satışta 11 milyar lira aktif büyüklükte ise 5.5 milyar liralık sınır olabileceğini bildirdi.

Enflasyon düzeltmesi nedir?

Enflasyon muhasebesi, parasal olmayan değerlerin, enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarlarının düzeltme katsayısı ile çarpılması sonucunda, finansal tablonun ait olduğu tarihteki satın alma gücü cinsinden hesaplanması olarak tanımlanıyor.

Aktifte yer alan düzeltmeye tabi parasal olmayan kalemler:

- Mali duran varlıklar ve menkul kıymetler
 - Maddi duran varlıklar
 - Özel tükenmeye tabi varlıklar
 - Stoklar, ilk madde ve malzeme, ticari mallar
 - Verilen avanslar, depozito ve teminatlar
 - Reel olmayan finansman maliyetleri
 - Birikmiş amortismanlar
 - Maddi olmayan duran varlıklar, haklar ve şerefiyeler
- Pasifte yer alan düzeltmeye tabi parasal olmayan kalemler:
- Özsermaye kalemleri
 - Borçlar
 - Düzeltilmiş kâr/zarar
 - Pasifte yer alan fonlar
 - Karşılıklar

UZMANLAR NE DİYOR?

YÜZDE 2 VERGİ ÖDEYEREK YAPILANDIRMAYA BAŞVURMAYA İHTİYAÇ KALMADI

• Gelir İdaresi E. Strateji Geliştirme Daire Başkanı ve Yeni Ekonomi AŞ kurucularından Nazmi Kayağdı, enflasyon düzeltmesi uygulamasıyla birlikte 7326 sayılı Yapılandırma Kanunu'nda öngörülen amortismanla tabi iktisadi kıymetlerin yüzde 2 vergi ile yeniden değerlemesine gerek kalmadığını söyledi. Enflasyon düzeltmesinin 2021 yılı son çeyreğinde devreye gireceğini ifade eden Kayağdı, "Bugüne kadar %2 vergi ödeyerek düzeltme yapan işletmelerse yıl sonunda vergisiz yapabilecekleri bir işlem için vergi ödemiş duruma düşecekler" dedi. Enflasyon düzeltmesinin ilk uygulanmasında birçok kurumda eksik, fazla veya hatalı yapıldığını hatırlatan Kayağdı, "Sonrasında bir daha uygulanmaması ve Maliye'nin bu konuda

pek fazla inceleme yapmaması nedeniyle firmalar tarafından eksik ya da fazla Kurumlar Vergisi ödendi ve Enflasyon Düzeltmesi uygulaması devreden çıkmış oldu” dedi. Fazla vergi ödenmemesi ve olası vergi incelemesinde cezai yaptırımla karşılaşılması için dikkatli davranılması gerektiğini söyleyen Karyağdı, küçük işletmelerin uyum maliyetiyle karşılaşmayacağını ancak büyük ölçekli işletmelerin profesyonel yardım almalarının yerinde olacağını anlattı.

Enflasyon muhasebesi kimin için gerekli? Karyağdı, enflasyon muhasebesinin duran varlıkları ve stok kalemleri güçlü olan işletmelerle, özkaynağı güçlü olup az yabancı kaynak kullanan işletmelerde olumlu sonuç doğuracağını söyledi. Buna karşılık, öz sermayesinin üzerinde yabancı kaynak kullanan işletmelerle, duran varlıkları az, stokları düşük olan işletmeler, yabancı kaynak kullanan ve gayri faal durumda olup tasfiyeye girmemiş işletmeler için ise enflasyon muhasebesi çok olumlu sonuç doğurmayacak.

TÜRMOB İADE İÇİN UYARDI

- Düzenlemeye ilişkin DÜNYA’ya açıklamada bulunan TÜRMOB Başkanı Emre Kartaloğlu, mükelleflerin mali tablolarla yer alan parasal olmayan kıymetlerini ilgili maddede belirtilen hükümlere göre enflasyon düzeltmesine tabi tutması gerektiğini söyledi. Her iki şartın birlikte gerçekleşmemesi halinde düzeltme uygulamasının sona erdiğini belirten Kartaloğlu, Cumhurbaşkanına; söz konusu maddede yer alan %100 oranını %35’e kadar indirmeye veya tekrar kanunî seviyesine kadar yükseltme, %10 oranını ise %25’e kadar çıkarma veya tekrar kanunî seviyesine kadar indirme yetkisi verildiğine dikkat çekti. Herhangi bir yasal düzenleme yapılmaması halinde 31 Aralık 2021 tarihli bilançoların enflasyon muhasebesi hükümlerine göre düzeltileceğini ifade eden Kartaloğlu, yapılandırma düzenlemesi uyarınca yüzde 2 vergi ödeyerek yeniden değerlemeye tabi olan mükelleflerin, yaptıkları ödemeyi geri alıp alamayacaklarının netleştirilmesi gerektiği konusunda uyardı.

“MALİYE İDARESİ ZORDA KALABİLİR”

- Enflasyon muhasebesini, vergisiz yeniden değerlendirme olarak tanımlayan Güncel Grup Yönetim Kurulu Başkanı YMM Yılmaz Sezer, günümüz koşullarında bunun son derece yerinde bir uygulama olduğunu söyledi. Maliye’nin 7144 ve 7326 sayılı kanunlar ile vergi isteyerek düzeltme imkanı getirdiğini hatırlatan Sezer, “7338 sayılı kanun ile de zaten yeniden değerlendirme vergi karşılığı olmak üzere ihtiyari hale getirildi. Bize göre Mali tablolar için zorunluluk olan bir işlemin takdir yetkisine bağlanması ve vergi karşılığı yapılması son derece yanlıştı. Enflasyon muhasebesine geçiş ile zorunluluk olacağı ve vergisiz olacağı için son derece doğru ve yerinde bir uygulama olacaktır” diye konuştu. Enflasyon muhasebesine geçişle Maliye’nin vergi gelirinin azalacağını kaydeden Sezer, “Bu durum maliye idaresi tarafından istenmeyen bir uygulama olarak karşımızda duruyor. Dolayısıyla, bu uygulamadan vergi toplamak için yakın zamanda düzenleme yapan, bu konuda bütçeye gelir kalemi oluşturan Maliye idaresi; enflasyon muhasebesi uygulanması ile zorda kalabilir” dedi.

Yabancı para mevduat oranı tarihi zirvesinde

Dolar/TL'deki sert dalgalanma sonrası Türkiye'de bankacılık sektöründe yabancı para cinsi mevduat 1 Aralık itibariyle yüzde 63,2'ye yükselerek rekor seviyeye çıktı.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) günlük verileri 1 Aralık itibariyle bankacılık sektöründe yabancı para mevduatının toplam mevduat içindeki payının yüzde 63,2'ye çıktığını ortaya koydu.

En son 2001 yılı ekim ayında yüzde 62 ile en yüksek seviyesine çıkan yabancı para mevduat oranı ilk kez yüzde 63,2'yi aşarak tarihi en yüksek oranına ulaştı.

Türk Lirası'nda yaşanan sert değer kaybı yurtiçi yerleşiklerin yabancı para mevduatının da artmasına neden oldu. BDDK verilerine göre 1 Aralık itibariyle bankalardaki yabancı para mevduatı 253 milyar 953 milyon dolar oldu. Toplam mevduat ise 401 milyar 494 milyon dolar olarak gösterildi.

Toplam mevduatta yabancı para mevduatın oranı da böylelikle yüzde 63,2'ye yükseldi.

Kendini TL'deki değer kaybı ve enflasyondan korumaya çalışan vatandaşlar rekor seviyelerinde seyreden dolar/TL'ye rağmen alımını sürdürüyor.

En hızlı dalgalanma ise vadesiz yabancı para mevduatında yaşanıyor. BDDK günlük verileri 30 Kasım'da 108.5 milyar dolar olan vadesiz yabancı para mevduatının 1 Aralık itibariyle 109 milyar dolara çıktığını ortaya koyuyor. 29 Kasım'da da yine 109 milyar dolar seviyesi görülüyor.

Kartlı harcamalar patladı

TL'nin sert değer kaybı, yüksek enflasyon vatandaşın kredi kartı harcamalarına yüklenmesine ve daha fazla zamlanmadan ihtiyacını karşılamasına neden oldu. 26 Kasım haftasında kart harcamaları 44 milyar liraya çıktı.

Şebnem TURHAN

Türk Lirası'ndaki sert değer kaybı ile gerileyen alım gücü, son yılların zirvesine yükselen enflasyon ve fiyatların daha da artacağına olan inanç vatandaşın kredi kartı harcamalarına da rekor kırdı. Merkez Bankası verilerine göre kurun 13.59 geçerek zirveye çıktığı 26 Kasım ile biten haftada kredi kartı harcamaları 44 milyar lirayı aşarak zirveye çıktı. Kurlardaki yükseliş vatandaşın harcamalarını etkilerken özellikle kur değişimiyle daha çabuk fiyat artışı olan ürünlerde ise harcama miktarında yükseliş daha dikkat çekerken market alışverişlerindeki yükseliş de vatandaşın yeni zamlardan korunma yöntemi olarak yorumlandı.

Türk Lirası, 8 Eylül'de ilk sinyalleri verilen ve kasımla birlikte net olarak ismi konulan yeni ekonomi program ile beraber değer kaybı yaşıyor. Kasım ayında dolar Türk Lirası'na karşı yüzde 42,5 değer kazandı. Dolar/TL 9.5 lira ile başladığı kasım ayını 13.7 liranın üzerinde tamamladı. TL'deki sert değer kaybı vatandaşların alım gücünü hızla eritirken kur geçişkenliği de enflasyonda artışı körükledi. Geçen hafta açıklanan kasım ayı enflasyonu da yüzde 21,31 ile son 3 yılın zirvesine çıktı. Bir yanda küresel tedarik zinciri sıkıntıları ve emtia fiyatlarındaki hızlı artış varken bir de Türk Lirası'nın değer kaybı yaşaması Türkiye'de ürün fiyatlarının da zam olarak yansıdı.

Market harcamasında yüzde 11 büyüme

İşte bu dönüşüm 26 Kasım ile biten haftadaki kredi kartı harcamalarına da damga vurdu. Kredi kartı harcamaları 1 haftada yüzde 11 artarken ekim sonuna göre büyümesi de yüzde 14 olarak hesaplandı. En dikkat çeken artış ise market alışverişlerinde yaşandı. Vatandaşın kredi kartı ile market alışverişleri ilk kez 8 milyar lirayı aşarken bir haftalık artış yüzde 10,22 oldu. Ekim sonuna göre ise market alışverişlerindeki harcama miktarındaki yükseliş yüzde 18'i gördü. Peki neden market alışverişleri hızlı arttı? Bunun ilk nedeni fiyatların neredeyse her gün değişmesi bunun nedeni de kurlardaki artışın çok hızlı olması. Bir ayda dolar yüzde 42,5 değer kazandı TL'ye karşı. Bu da fiyatlarda etkisini gösteriyor. İkinci olarak da bu etkiyi fiyatlarda sürekli hisseden vatandaşların zamlardan kendini koruyabilmek için daha fazla alım yapıp önümüzdeki aylarda oluşacak ihtiyacını da düşünüyor.

Vatandaş gıda grubunda da daha fazla harcadı. 26 Kasım haftasında önceki haftaya göre yüzde 3,5 ekim sonuna göre ise yüzde 7,3 artış gösteren gıda harcamaları da 2.8 milyar lira ile en yüksek seviyeye çıktı.

Kurdaki değişimin hemen yansıdığı ürünler

Kasımın son haftasında online alışveriş siteleri indirim kampanyaları düzenliyor. Bunun etkisi bir haftada yüzde 30 artan internet yoluyla alışveriş harcamalarında görülüyor. Bu kampanyaların elektrik, elektronik eşya, bilgisayar harcamalarının büyümesinde etkisi var. Ancak 1 haftada yüzde 60 artarak bu grupta harcamaların 5.2 milyar liraya ulaşmış olmasının bir nedeni de kurdaki yükseliş. Nitekim ekim sonuna göre de elektrik, elektronik eşya ve bilgisayar harcamalarında yüzde 94 yükseliş yaşandı. Normalde ortalama 2 milyar lira seviyesinde olan bu gruptaki harcamalar 5 milyar liranın üzerine geldi. Çünkü çoğunlukla ithal olan ürünler kurdaki değişime çok duyarlı ve fiyatlar hemen değişiyor.

Kasım ayında eşel mobil sisteminin sona ermesiyle üst üste zamlanan benzin ve motorin kredi kartıyla harcamalarda da artışa yol açtı. Ekim ayı sonuna göre bu grup için yapılan harcamalar yüzde 21,2 yükseldi. Bir haftalık yükseliş ise yüzde 1,2 seviyesinde.

Yemek harcamaları sert geriledi

Vatandaşlar alım gücünün azalması ve enflasyonun artması nedeniyle dışarıda yemek yeme ve içki içmeye de ara vermiş görünüyor. Merkez Bankası verilerine göre içkili yerlerde yapılan kredi kartı harcamaları yüzde 0,05 azalırken yemek için harcamalar ise yüzde 6,6 geriledi. Giyim ve aksesuar harcamalarında bir haftada yüzde 12,9 artış yaşanırken bunun da bir kısmını kasımın son haftasındaki alışveriş kampanyalarına ve kış sezonunun zamlı başlamasına bağlayabiliriz. Mobilya harcamalarında ise bir haftalık artış yüzde 11 ve 1.5 milyar lira sınırına dayandı.

Banka yöneticileri FED'in faiz artırmasını istedi

ABD'nin büyük bankalarından Wells Fargo'nun Üst Yöneticisi Charlie Scharf, ABD Merkez Bankasının (Fed) daha hızlı hareket etmesi gerekebileceğini açıkladı.

ABD'nin büyük bankalarından Wells Fargo'nun Üst Yöneticisi Charlie Scharf, ABD Finansal Hizmetler Konferansı'nda yaptığı konuşmada enflasyona ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

AA'da yer alan habere göre, Charlie Scharf çoğu sektörde fiyatların önemli ölçüde yükseldiğini açıkladı. Scharf, ABD Merkez Bankasının (Fed) enflasyonist endişeleri gidermek için daha hızlı hareket etmesinin gerekebileceğini ifade etti.

“FED DAHA HIZLI HAREKET ETMESİ GEREK”

Çoğu endüstride girdi fiyatlarının önemli ölçüde yükseldiğini dile getiren Scharf, iş gücü sıkıntısı ve ücret artışlarının “son derece gerçek” olduğunu söyledi. Scharf, enflasyonun “çok gerçek” olduğunu vurgulayarak, Fed'in daha hızlı hareket etmesi gerekebileceğini kaydetti.

Goldman Sachs Üst Yöneticisi David Solomon da CNBC'ye verdiği röportajda, enflasyonun bir dönem daha yüksek olmasını beklediğini aktardı. Enflasyonun bir süreliğine trendin üzerinde devam etmesi yönünde makul bir risk olduğuna işaret

eden Solomon, dikkatli olunması ve risklerin uygun şekilde yönetilmesi gerektiğini vurguladı.

"SALGINNDAN TAMAMEN ÇIKMIŞ DEĞİLİZ"

Solomon, küresel finans piyasalarındaki belirsizliğe işaret ederek, "Hala salgından tamamen çıkmış değiliz. Bundan kaynaklanan bir belirsizlik var ve bu belirsizlik ekonomik aktiviteyi etkileyecek." değerlendirmesinde bulundu.

Gelecek birkaç yıl içinde hisse senetlerinde daha düşük getiri beklediğini de belirten Solomon, "Gelecek birkaç yıl içinde hisse senetlerinde ve diğer birçok varlıkta son birkaç yılda gördüğümüz aynı getiri oranlarını görmeyeceğimizi bekliyoruz." ifadelerini kullandı. ABD'de enflasyon ekimde yıllık bazda yüzde 6,2 ile 31 yılın en yüksek artışını göstermişti.

Fitch küresel ekonomiye ilişkin büyüme tahminlerini düşürdü

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, küresel ekonomiye ilişkin 2021 yılı büyüme tahminlerini küçülttü.

Fitch, 2021 için büyüme beklentilerini yüzde 6'dan yüzde 5,7'ye düşürdü. Raporda, küresel ekonominin 2022 yılı büyüme beklentisinin de yüzde 4,4'ten yüzde 4,2'ye düşürüldüğü kaydedildi.

Rapora göre arz darboğazları, ekonominin 3. çeyrekte beklenenden daha az büyümesine ve enflasyonun beklenenden güçlü olmasına neden oldu.

ABD, ALMANYA, ÇİN, JAPONYA, ÇİN...

Fitch ayrıca son zamanlarda tedarik zinciriyle ilgili kesintileri hesaplayarak ABD, Almanya ve Japonya için 2021 büyüme tahminlerini de düşürdü.

Fitch, yeni büyüme tahminlerinin Çin'deki yoğun bir yavaşlamayı yansıttığını belirtti. Kurum, Çin'in büyümesinin 2022'de yüzde 5'in altına düşeceği yönünde tahminde bulundu.

Raporda, mart ayından bu yana küresel tüketim malları fiyatlarındaki keskin artışın ABD gibi ülkelerde geliştirilen teşvik önlemlerinin körüklediği talep artışını yansıttığı belirtildi.

MERKEZ BANKALARI FAİZ ARTIRACAK MI?

“Merkez bankaları enflasyonun artmasına karşı ihtiyatlı ancak enflasyonist baskıların artması riski merkez bankalarını tedirgin ediyor” ifadelerine yer verilen raporda merkez bankalarına ilişkin politika tahminlerine de yer verildi.

Raporda ABD Merkez Bankası Fed’in Eylül 2022’de ve İngiltere Merkez Bankası’nın ise Aralık 2021’de faiz oranlarını yükseltebileceği belirtildi.

Avrupa Merkez Bankası’nın faiz oranlarının 2023’e kadar sabit kalabileceği yönünde tahminde bulunan Fitch, Çin Merkez Bankası’nın ise 2022’de faiz oranlarını düşüreceği yönünde tahminde bulundu.

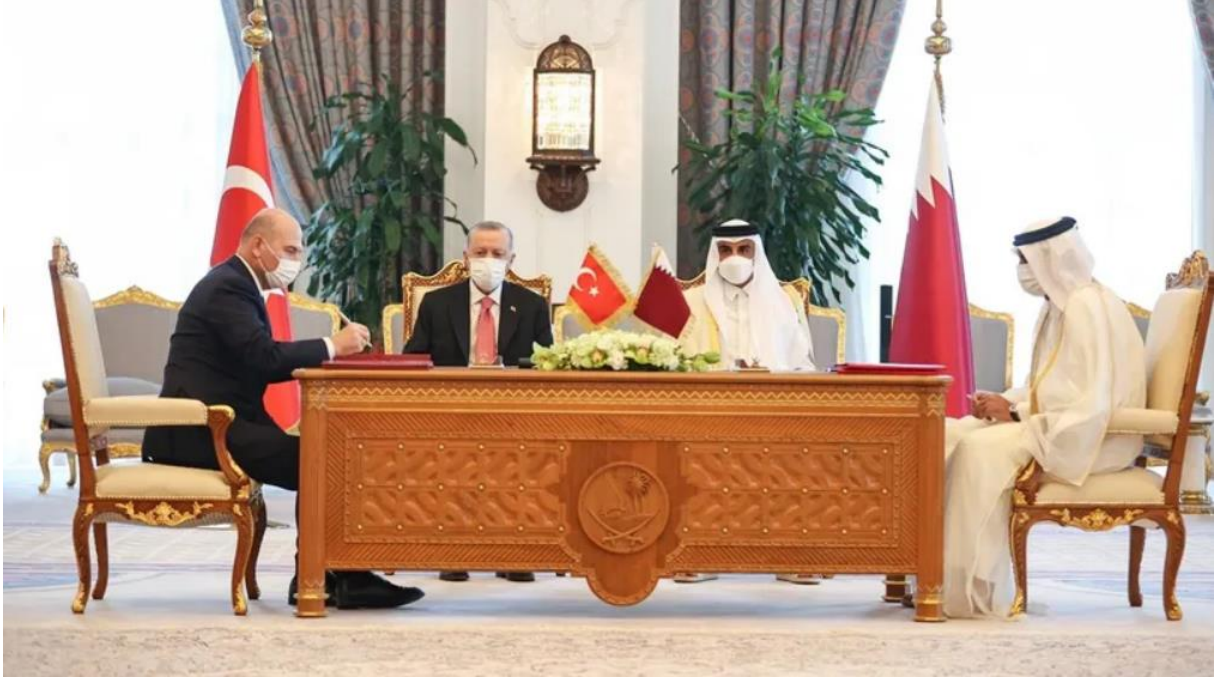
ENERJİ FİYATLARI

Fitch ayrıca Brent petrol için 2021 yılı ortalama fiyat tahminini varil başı 63 dolardan 71 dolara çıkardı. Fitch, petrolde 2022 beklentisini 55 dolardan 70 dolara, 2023 tahminini 53 dolardan 60 dolara revize etti.

Fitch ayrıca doğalgazda Hollanda TTF için fiyat tahminlerini de yükseltti.

Türkiye ile Katar arasında 15 anlaşma imzalandı

Türkiye ile Katar arasında ekonomi, turizm, eğitim, güvenlik gibi birçok alana ilişkin 15 anlaşma imzalandı.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Katar Emiri Şeyh Temim bin Hamed Al Sani huzurunda 12, toplamda 15 anlaşma imzalandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Katar Emiri Al Sani'nin, Emirlik Divanı'ndaki baş başa görüşmesinin ardından çeşitli anlaşmalar imza altına alındı.

Bu anlaşmalardan öne çıkanlar şu şekilde:

Türkiye Cumhuriyeti İçişleri Bakanlığı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı ile Katar Devleti İçişleri Bakanlığı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü Arasında Afet ve Acil Durum Yönetimi Alanında Mutabakat Zaptı ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Büyük Çaplı Organizasyonların Yerine Getirilmesinde İşbirliği Konulu Niyet Mektubunun Uygulanmasına İlişkin Protokolü, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu ile Katar Başbakanı ve İçişleri Bakanı Şeyh Khalid bin Khalifa bin Abdulaziz Al Thani imzaladı.

Antalya Diplomasi Forumu ile Doha Forum Arasında Kurumsal İşbirliği Tesis Edilmesine Yönelik Niyet Mektubu'na Protokol Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı'na ve Yüksek Stratejik Komite Yedinci Toplantısı Ortak Bildirisi'ne Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ve Katar Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Muhammed bin Abdurrahman Al Thani imza attı.

KOSGEB ve Katar Kalkınma Bankası Arasında Mutabakat Zaptı ve Türk Standartları Enstitüsü ile Katar Genel Standardizasyon Teşkilatı Arasında Standardizasyon Alanında Mutabakat Zaptı Uygulama Programı, Ticaret Bakanı Mehmet Muş ile Katar Maliye Bakanı Ali bin Ahmed Al Kuwari tarafından imzalandı.

Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Katar Devleti Kültür ve Spor Bakanlığı Arasında 2022-2023 Yılları için Kültürel Alanda İkinci Uygulama Programı ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında 2022-2023-2024 Yılları için Gençlik ve Spor Alanında İlk Uygulama Programı'nı Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy ile Katar Kültür ve Spor Bakanı Şeyh Abdulrahman bin Hamad Al Thani imza altına aldı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Katar Devleti Hükümeti Arasında Sağlık ve Tıp Bilimleri Alanlarında İşbirliğine Dair Uygulama Programı'nı Sağlık Bakanı Fahrettin Koca ile Katar Kamu Sağlığı Bakanı Hanan Mohamed Al Kuwari imzaladı.

Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanlığı ile Katar Devleti Vakıflar ve İslam İşleri Başkanlığı Arasında Vakıflar ve İslami İşler Alanında İşbirliği Mutabakat Zaptı'na Diyanet İşleri Başkanı Ali Erbaş ve Vakıflar ve İslam İşleri Bakanı Ghanem bin Shaheen Al Ghanim imza attı.

Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile Katar İş İnsanları Derneği Arasında Mutabakat Zaptı'nı Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkanı Ahmet Burak Dağlıoğlu ile Katar İş İnsanları Derneği Başkanı Şeyh Faisal bin Qassim Al Thani imzaladı.

Anadolu Ajansı (AA) ile Katar Haber Ajansı Arasında İşbirliği Anlaşması ise Doha'da Anadolu Ajansı Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdürü Serdar Karagöz ile Katar Haber Ajansı Başkanı Ahmad Saeed Al Romaihi tarafından imza altına alınacak.

Fatih Sultan Mehmet Üniversitesi ile Qatar Debate Arasında Akademik İşbirliği Anlaşması, İbn Haldun Üniversitesi ile Katar Üniversitesi Arasında İşbirliği Anlaşması da yine Doha'da imzalanacak.

'Maaş zamları, TÜİK'in insafına ve enflasyon hesabına terk edilemez'

CHP'li Toprak, "Milyonlarca kişinin maaş-ücret zamları sadece TÜİK'in insafına ve enflasyon hesabına terk edilemez. Bu nedenle Cumhurbaşkanı Erdoğan, asgari ücrette herkesi memnun edeceğini, tüm beklentilerin de 'fevkinde olacağını' ilan ettiği zammı, hiçbir bahaneye sığınmadan ve enflasyon oranını, bütçe ödeneklerinde 1,5 ayda eriyen kaynak yetersizliğini öne sürmeden açıklamaya mecburdur." dedi.

CHP Genel Başkan Koordinatör Başdanışmanı ve İstanbul Milletvekili Erdoğan Toprak, 'İç Politika', 'Dış Politika' ve 'Ekonomi' başlıklarını içeren haftalık değerlendirme raporunu yayımladı.

Toprak, raporun İç Politika başlığında, TBMM Genel Kurulu'nda görüşmeleri devam eden 2022 yılı bütçesine ilişkin, "1,5 ayda 63 milyar 735 milyon dolar eriyen 2022 bütçesi, ülkenin krizdeki ekonomik tablosuna ve milyonlarca yurttaşın taleplerine yanıt vermekten uzak boş bir belgedir." değerlendirmesi yaptı.

Toprak'ın haftalık değerlendirme raporundan öne çıkan başlıklar şöyle:

"TBMM'ye 1 trilyon 747 milyar TL olarak sunulan 2022 bütçesi, 15 Ekim'deki 9,17 TL'lik kur üzerinden 190 milyar 512 milyon dolar idi. Bütçe yasasının Meclis Genel Kurulu'nda nihai görüşmelerinin başladığı 6 Aralık itibarıyla 13,78 olan dolar/TL kuru üzerinden karşılığı 126 milyar 777 milyon dolara indi. Büyük ihtimalle görüşmelerin tamamlanacağı 17 Aralık'ta ve Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe gireceği yılbaşı öncesinde bu tutarın da altına inecektir.

Milyonlarca kişinin maaş-ücret zamları sadece TÜİK'in insafına ve enflasyon hesabına terk edilemez. Bu nedenle Cumhurbaşkanı Erdoğan, asgari ücrette herkesi memnun edeceğini, tüm beklentilerin de 'fevkinde olacağını' ilan ettiği zammı, hiçbir bahaneye sığınmadan ve enflasyon oranını, bütçe ödeneklerinde 1,5 ayda eriyen kaynak yetersizliğini öne sürmeden açıklamaya mecburdur. Enflasyonun çok üzerinde olacağı vaat edilen maaş zamlarına, iktidarın çok övündüğü 'çift haneli büyüme' çerçevesinde oluşan refah payı ilavesi zorunludur.

"Erdoğan-Putin görüşmesinde sonuç alınamadı"

Rusya-Ukrayna geriliminde Erdoğan-Putin görüşmesinden sonuç alınamadı. Rusya, Kırım ve Ukrayna'ya SİHA satışı nedeniyle Türkiye'yi taraf görüyor ve arabuluculuğa güvenmiyor. Ukrayna ve Gürcistan'ın NATO üyeliğine destek verilmesi, Rusya'yı Türkiye karşısında güvensizliğe yöneltiyor. Rusya, karşı hamle olarak PYD-YPG'yi Moskova'da resmi davetle ağırladı. Mısır donanmasını Karadeniz'de ortak tatbikata davet etti.

Putin, Cumhurbaşkanı Erdoğan'dan, Kiev yönetimini Donetsk-Donbas-Luhansk sorununu silahla çözme konusunda cesaretlendirecek adımlardan vazgeçmesini, SİHA satışı yapmamasını istiyor. Putin'in bu beklentisinin iktidarda karşılık bulmadığı gözleniyor. Ukrayna ve Gürcistan'ın NATO üyeliğine verilen destek, Rusya'nın Türkiye rahatsızlığını artırmış görünüyor.

Demokrasi Zirvesi

ABD Başkanı Joe Biden'ın 9 Aralık'taki Demokrasi Zirvesi'ne davetli ülkeler ve liderler listesi netleşirken bu girişimin gerçek niyetiyle ilgili sorular çoğalıyor. Belirlenen kriterler öne sürülerek Türkiye, Macaristan, Rusya gibi ülkelerin çağrılmamasına karşılık Irak'ın davet edilmesi, Solomon Adaları ve birçoğunda darbeye başa gelmiş yönetimlerin olduğu çok sayıda Afrika ülkesinin zirvede olması, 'ABD paralel BM oluşturuyor' yorumlarına yol açıyor.

"TL'deki değer kaybının hızlanması kaçınılmaz"

Merkez Bankası'nın iki ay önce TÜFE yerine dikkate alacağını ilan edip sonrasında vazgeçtiği çekirdek enflasyonla politika faizi arasındaki fark, 2,6 puan oldu. TL mevduatlarının ve TL yatırım araçlarının enflasyon karşısındaki getirisi negatif seviyeye indi. Döviz başta olmak üzere TL dışındaki yatırım araçlarına yönelişin ve TL'deki değer kaybının daha da hızlanması kaçınılmazdır.

Dış ticaret açığı

Kasım ayında dış ticaret açığı 5,3 milyar dolar oldu. Kurlardaki yükseliş, önümüzdeki aylarda ithalattaki artışı aşağı çekecektir. 2026'da 300 milyar dolarlık ihracat hedefinden söz edilirken ithalatın hangi düzeye ulaşacağını göz ardı edilmesi, başta enerji olmak üzere ihracatın ithalata bağımlılığının dikkatlerden kaçırılması, dış ticarette de hedeflerin yanlış kurgulandığını gösteriyor."

Faiz indiriminin neye yaradığını anlayabilen var mı?

Alaattin AKTAŞ

08 Aralık 2021 Çarşamba

Faizi üç toplantıda 4 puan indirdik; peki bu dönemde neler oldu?

- ✓ Hazine'nin borçlanma faizi arttı.
- ✓ İhtiyaç ve taşıt kredisi faizi yükseldi.
- ✓ Dolarda yüzde 60 gibi inanılmaz bir artış oldu.
- ✓ Konut kredisi faizi ile ticari kredi faizlerinde kamu bankalarının devreye girmesiyle bir gerileme yaşandı. Türk parası böylesine değer yitirmişse, Hazine çok daha pahalı borçlanıyorsa, sahi biz bu faizi niye indirdik ve gelecekte niye daha da indireceğiz?

Merkez Bankası politika faizini eylül, ekim ve kasımda toplam 4 puan indirdi. Eylül ayındaki Para Politikası Kurulu toplantısına girilirken yüzde 19 olan faiz, şu an için yüzde 15. Muhtemeldir ki önümüzdeki hafta perşembe günü yapılacak yılın son toplantısında da bir faiz indirimi göreceğiz.

Ekonomideki bu makas değişikliğiyle birlikte Türkiye'nin faiz zincirini kıracağı; yatırım, üretim ve istihdamın artacağı dile getirildi. Dün de vurguladık; gerçekleşecek olsa bile bunların değil üç beş aya, birkaç yıla bile sığması mümkün değil. Ama öyle bir algı yaratılmak isteniyor ki, 2022'nin ilkbaharında ya da en geç yaz aylarında tüm amaçlananlar gerçekleşecek.

Bu kadar zamanda sıradan konut inşaatı bile bitmez. Hangi tür yatırımlar böylesine kısa zamanda tamamlanacak acaba?

Dolayısıyla bu öngörülenlerin nasıl gerçekleşeceğini bilmiyoruz. Bilen var mı, onu da bilmiyoruz. Ama bildiğimiz şu; hedef gibi gösterilenler gerçekleşmeyecek.

Ya da aslında kastedilen yatırımlar sıfırdan yapılacak türtürde değildir de, yabancı sermayenin gelip varlık almasıdır. Bunun da döviz girdisi sağlanması dışında ekonomiye bir yararı olmadığı açıktır.

Olan bitene bakalım...

Bildiğimiz, aslında herkesin bildiği, gördüğü, yaşadığı başka gerçekler var elbette. Bunlar ne mi; faiz indirimine başladığımızdan bu yana geçen üç buçuk ayda ne gibi gelişmeler olduğu...

Bu üç buçuk ayda neler yaşandığına ilişkin küçük bir tablo oluşturduk. Önce bu tablodaki tarihlerin niye 17 Eylül ve 26 Kasım olduğunu belirtelim. Merkez Bankası ilk faiz indirimini 23 Eylül'de yaptı ve haftalık oluşan mevduat ve kredi faizlerinde 23 Eylül öncesinin son verisi 17 Eylül'e ait. 26 Kasım da veri oluşan son haftayı gösteriyor. Ama Hazine'nin iki yıllık tahvil faizi her gün değişebiliyor ve dünkü son oran yüzde 21'i aşmış durumda.

Biz bu faizi niye düşürdük?

Merkez Bankası'nın piyasaya yön vereceği varsayılan, faizlerin anası olarak görülen faizi üç buçuk ay öncesinin 4 puan altında. Bu faizin öncelikle Hazine'yi rahatlatması, Hazine'nin daha ucuza borçlanması sağlaması gerekir, değil mi? Oysa Hazine'nin borçlanma faizinde gerileme şöyle dursun, çok büyük bir artış var. Faiz indirimi başlamadan önce yüzde 17.67 faizle borçlanan Hazine, dün yaptığı ihalede ancak yüzde 22.70 ile borç bulabildi. Bakar mısınız faizde 5 puanı aşan bir artış söz konusu.

Hazine daha pahalı borçlanıyor da vatandaş çok ucuz kredi mi alıyor, neredede! İhtiyaç ve taşıt kredisi faizlerinde artış olmuş. Ama konut kredisi faizi her zamanki gibi gerilemiş. Merkez Bankası'nın indiriminden en çok yararlananlar ise sanki ticari kredi kullananlar gibi görünüyor.

Ancak unutmayalım; tablomuzdaki veriler Merkez Bankası kaynaklı ve Merkez Bankası tüm bankacılık sisteminin ortalamasına ilişkin verileri yayımlıyor. Dolayısıyla ağırlıklı kamu bankalarından kaynaklanan düşük faizler ortalamayı aşağı çekiyor. Yoksa Merkez Bankası faizi düşürdü diye genele yayılan bir faiz indiriminden söz edilemez.

Merkez Bankası'nın politika faiziyle paralel seyreden bir faiz var; mevduat faizi. Üç ay vadeli mevduatın 17 Eylül'de yüzde 19.10 olan ortalama faizi, 26 Kasım'da yüzde 15.84'e inmiş durumda. Düşüş, 3.26 puan.

Özetlersek... Merkez Bankası faizi düşürmüştü ama Hazine daha yüksek faizle borçlanıyor. Acaba Hazineciler "Borç yükümüzü artırdınız" diye Merkez Bankası'na sitem ediyorlar mıdır?

Krediler ucuzladı mı, ne gezer...

TL cinsi mevduatta durmayı tercih edenler ise her geçen gün cezalandırılıyor ve adeta başka alanlara kaymaya, örneğin dövize, örneğin altına, teşvik ediliyor.

Bir kez daha sormak gerekmiyor mu şimdi:

“Biz bu faizi niye düşürdük, kimin için düşürdük?”

Politika faizi indirilirken diğer faizler bundan nasıl etkilendi? (Yüzde)

	26 Kasım	17 Eylül	Fark
MB politika faizi	15,00	19,00	-4,00
Hazine faizi(*)	20,78	17,68	3,10
İhtiyaç kredisi	23,57	23,10	0,47
Taşıt kredisi	21,48	21,28	0,20
Konut kredisi	16,94	17,89	-0,95
Ticari kredi	18,88	21,26	-2,38
Mevduat faizi	15,84	19,10	-3,26

(*) İki yıllık tahvil faizi dün yüzde 21.23'e yükseldi.

Dövizdeki artış yüzde 60'ı buldu

İlk faiz indiriminin yapıldığı 23 Eylül'de dolar 8.63 düzeyinde bulunuyordu. Geldik bugünlere, dolar 13.70 dolayında salınıyor.

Üç buçuk aydaki artış yüzde 60'a yakın. Oranda bir yanlışlık yok; yüzde 60!

Türkiye böylesine yüksek oranları sabit kur sistemi uygulanan yıllarda sabah kalktığında öğrenirdi. Herkes yerinden zıplardı adeta, “Ne oldu” diye. Şimdi ise yavaş yavaş ısıtılan kurbağa gibi her gün bir miktar artışa alıştık ve işte üç buçuk ayda yüzde 60'ı bulan bir oran gördük.

Sahi Türk parasının değerinin böylesine düşmesine yol açan bu faiz operasyonunu niye yaptık?

Son dönemde bir iddia sıkça dile getirilir oldu. Türk varlıklarına yatırım yapmaya davet edilen bazı ülkelerin bu yatırımları yapmak için Türk parasının değerinin daha düşük olmasını istedikleri yönündeki iddia. Biz bunun doğru olabileceğine hiç ihtimal vermiyoruz. Sırf yabancılar istiyor diye TL'nin değerini düşürecek adımları kim atar? Ha ülkenin toprağını peşkeş çekmişsiniz, ha bu şekilde varlıklarını; aynı kapıya çıkar.

Abdulkadir Selvi

Cumhurbaşkanı adaylığında kim kimi istemiyor

8 Aralık 2021

2023'e giderken, muhalefeti en çok kimin cumhurbaşkanı adayı olacağı konusu sarsacak gibi görünüyor.

O nedenle muhalefet cephesinden kim kimi istiyor, kim kimi istemiyor diye bir tablo ortaya koymanın zamanı geldi.

Tabii süreç içerisinde roller değişecek. Sürpriz isimler ortaya çıkacak. Kiminin şansı artacak, kiminin şansı kalmayacak. O nedenle bunu erken hazırlanmış bir tablo olarak görebilirsiniz.

KİM KİMİ İSTEMİYOR?

Kemal Kılıçdaroğlu:

Ekrem İmamoğlu ve Mansur Yavaş'ın ortak cumhurbaşkanı adayı olmasına karşı.

"Ankara ve İstanbul'da, Belediye Meclisleri'nde çoğunluk değiliz. Belediye başkanlarımız aday olursa AK Parti onların yerine belediye başkanını seçer" demişti.

Ekrem İmamoğlu ismi gündeme getirildiğinde ise, **"Cumhurbaşkanını bir kişiye endekslemek yanlış olur. Toplum bir popstar bekler"** diye karşılık vermişti.

Meral Akşener:

Kılıçdaroğlu'nun ortak cumhurbaşkanı adayı olmasını istemiyor.

En son İYİ Parti'nin güçlü isimlerinden **Koray Aydın, Kılıçdaroğlu'na, "İdealist davranmalı, nefis zamanı değil"** diye mesaj verdi. **Aydın**, kazanmama ihtimali olan bir ismin adaylığına evet demeyeceklerini söyledi.

Abdullah Gül'ün ortak cumhurbaşkanı adaylığı formülüne karşı.

Temel Karamollaoğlu:

Kemal Kılıçdaroğlu ve **Meral Akşener**'in ortak cumhurbaşkanı adayı olmasına karşı.

“Kemal Kılıçdaroğlu ve Meral Akşener cumhurbaşkanı adayı olur ama parti lideri oldukları için kazanamazlar” demişti.

24 Haziran 2018 seçimlerinde **Abdullah Gül**'ün ortak cumhurbaşkanı olması için temaslarda bulunan **Karamollaoğlu, Akşener**'in tavrı nedeniyle başarılı olamamıştı. **Karamollaoğlu, Gül**'ün ortak adaylık formülünün artık geçerli olmadığını düşünüyor, AK Parti ve MHP tabanından oy alabilecek bir cumhurbaşkanı adayı öneriyor.

Ekrem İmamoğlu:

Kendisi dışındaki herkesin cumhurbaşkanı adaylığına karşı. Ama özellikle de **Kılıçdaroğlu**'nun cumhurbaşkanı adaylığının, kendisinin aday olmayacağı anlamına geldiğinin farkında.

KİM KİMİ İSTİYOR

Kılıçdaroğlu:

Millet İttifakı'nın ortak cumhurbaşkanı adayı olmak için kararlı bir kampanya yürütüyor. Cumhurbaşkanı adaylığında favori isimler olarak gösterilen **Ekrem İmamoğlu** ve **Mansur Yavaş**'ı gerilettikten sonra cumhurbaşkanı adaylığı için her geçen gün mesafe almaya devam ediyor. **Kılıçdaroğlu**, son anda kazanamayacağını görürse geri adım atar mı? Millet İttifakı'nın ortakları **Meral Akşener** ile **Temel Karamollaoğlu** kazanacak aday modelinde ısrar edip **Kılıçdaroğlu**'nu engeller mi? Cumhurbaşkanı adaylığının belirleneceği süreçte bu soruların cevabını arayacağız.

Akşener:

Başbakanlığa talip olduğunu belirterek cumhurbaşkanı adaylığı yarışından geri çekildi. Ancak cumhurbaşkanı adayını belirlemek istiyor. **“İkinci Fatih”** dedi, **“Yüzünde Rabbi Yessir”** gördü. Son olarak **İmamoğlu**'na, **“Bu çalışma performansınızın devamını dilerim, ki cumhurbaşkanlığı seçiminde lazım”** diye seslendi. **Akşener** böylece **İmamoğlu**'ndan yana tavrını net bir şekilde ortaya koydu.

Seçilecek aday modelinde ısrarlı olan **Akşener, Ekrem İmamoğlu** olmazsa bu kez **Mansur Yavaş**'ı tercih edebilir. İYİ Parti'de bir grup son anda ibrenin **Akşener**'e döneceğini savunuyor. **Kılıçdaroğlu** ortak aday olmak için bir dayatma içine girerse **Akşener**'in tavrı belirleyeceği olacak. Çünkü altın hisse **Akşener**'in elinde.

Karamollaoğlu:

Kılıçdaroğlu aday olduğu takdirde CHP'ye karşı olanların, **Akşener** aday olması halinde MHP tabanının ve HDP'lilerin destek vermeyeceğini düşünüyor. Seçimleri kazanabilmek için AK Parti ve MHP tabanından oy alabilecek milliyetçi-muhafazakâr bir profil peşinde. Bu kez **Abdullah Gül** ismini önermesi beklenmiyor. **Ali Babacan**'ın ortak adaylığına ise sıcak bakmadığı ifade ediliyor. Tecrübeli bir politikacı olan **Karamollaoğlu**, prensiplerini ortaya koydu ama kimseye yeşil ışık yakmadı.

ARAŞTIRMA SONUÇLARI NEYİ GÖSTERİYOR

YUSUF Akın'ın Genel Müdürü olduğu **Areda Survey** ismi yeni yeni duyulan ama çıkış yapan bir araştırma şirketi. Prof.Dr. **Ömer Çaha**'nın koordinatörlüğünde aylık düzenli olarak sosyometre araştırması yapıyorlar. Bu araştırmada partilerin oy oranları, cumhurbaşkanı adayları yer almıyor. O ayrı bir araştırmanın konusu.

25-26 Kasım tarihleri arasında 2 bin kişi üzerinde yapılan gündem araştırmasında tahmin edeceğiniz üzere ekonomi ve işsizlik ilk sırada geliyor.

Ama biraz geri plana düşse de İYİ Parti'li **Lütfü Türkkan**'ın şehit ailesine küfür etmesi ve **Kılıçdaroğlu**'nun helalleşme çıkışı da kendine yer bulmuş.

LÜTFÜ TÜRKKAN İÇİN NE DEDİLER

Araştırmada **Lütfü Türkkan**'ın şehit ailesine küfretmesi karşısında İYİ Parti'nin tutumu sorulmuş. Ankete katılanların yüzde 38.5'i **Türkkan**'ın milletvekilliğinden de istifa ettirilmesi gerektiğini düşünüyor. Yüzde 25.5'i ise İYİ Parti'den ihraç edilmesi görüşünde. Grup başkanvekilliğinden alınmasını yeterli görenlerin oranı yüzde 22.5 ederken, 'Herhangi bir yaptırım olmamalı' diyenlerin oranı da yüzde 13.5'e ulaşıyor.

HELALLEŞME ÇAĞRISI NASIL KARŞILANDI?

CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu**'nun helalleşme çıkışı siyasette karşılık buldu. Peki kamuoyu nasıl karşıladı? Areda Survey araştırmasına katılanların yüzde 35.4'ü 'Popülist söylemle gündem olmak' diye değerlendirmiş.

'Yaşanan acılarla yüzleşmek ve telafi etmek diyenlerin' oranı ise, yüzde 23.9 olmuş. Ankete katılanların yüzde 23.3'ü ise 'CHP'yi siyaseten yeniden konumlandırmak' olarak yorumlamış. 'Cumhurbaşkanı adaylığına alt yapı oluşturmak istiyor' diyenlerin oranı ise, yüzde 17.3'e ulaşmış.

DÖVİZ VE ALTINDAKİ YÜKSELİŞ

Ankete katılanların yüzde 46.5'i döviz ve altındaki yükselişi hükümetin faizleri düşürmesine bağlamış. Döviz ve altın lobileri nedeniyle yükseliyor diyenlerin oranı ise

yüzde 30.9'la ikinci sırada yer almış. Küresel ekonomik belirsizlik diyenlerin oranı ise yüzde 22.6 olmuş.

FİYAT ARTIŞLARININ NEDENİ

Araştırmada fiyat artışlarının nedeni de sorulmuş. 'Hükümetin başarısız politikası' diyenlerin oranı yüzde 50 olurken, onu yüzde 42.6'yla 'Bazı grupların Türkiye üzerine hesapları' diyenler takip etmiş. 'Pandeminin etkisi' diyenler ise yüzde 7.4'te kalmış.

GÜNDEMİN BEŞLİSİ

Kasım ayının gündeminde ise ilk beş şöyle sıralanmış.

Yüzde 40.5'le ekonomi, yüzde 24.8'le döviz kurundaki artış, yüzde 9.4'le zamlar, yüzde 4.1'le **Lütfü Türkkan** ve yüzde 3.7'yle faiz indirimi.

Esfender KORKMAZ

Ekonomik gidişat korkutuyor

8 Aralık 2021 Çarşamba

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, bütçe görüşmelerinde *"Kurda yaşanan hareketliliğin politika faizine bağlanamayacağını"* söyledi.

Bir... Kurda hareketlilik bazen yukarı bazen aşağı anlamına gelir. Dört-beş ayda dolar kuru 8 liradan 14 liraya çıktıysa bu hareketlilik değil, TL krizidir.

İki... Ağustos 2021'de aylık ortalama olarak dolar kuru 8,4857 idi. MB Başkanı çekirdek enflasyona göre faiz ayarlaması yapılacağını söyleyince kurlar artmaya başladı. MB'nin üç ay arka arkaya faiz indirimi sonrasında bugün dolar kuru 13,76 oldu. Dünyada en fazla değer kaybeden para oldu. Güven krizi varken eksi faiz tasarruf-tüketim dengesini bozar. Dolarizasyonu artırır.

Bu şartlarda iktidarın tutumu insanı korkutuyor... Çünkü panik içinde siyaha beyaz demek, hem güven bunalımı yaratır. Hem de piyasada ve iktisadi ajanlarda işin farkında olmayan bir iktidar için **"TL krizini ekonomik bunalıma sokabilir"** beklentisi oluşur.

En çok korkutan da dış borçlarda temerrüt riskidir. Tüm veriler dış borçlarda temerrüt riskinin arttığını gösteriyor.

1. IMF Başkanı gelişmekte olan birçok ülkenin dış borç krizi ile karşı karşıya olduğunu söyledi. Pandemi nedeni ile borç servisini askıya alma sürecinin de 2021 sonunda biteceğini açıkladı. Türkiye'de dış borç stokunun GSYH'ya oranı yüzde 62'8 dir. IMF'nin riskli ülke statüsüne giriyor.

2. ABD'de Wels Fargo Bankası 12 Mayıs 2021'de, dış borçlarda en riskli beş ülkenin; Arjantin, Şili, Endonezya, Venezuela ve Türkiye olduğunu açıkladı.

3. Yurt dışı tahvilleri işlem gören ülkeler içinde, iflas risk primi en yüksek olan tek ülke Türkiye'dir. Dünkü yazımda bunu risk haritasını vererek açıklamıştım. Türkiye'nin iflas risk primi 502,40, Brezilya'nın risk primi 235,80 ve Meksika'nın risk primi 118,66 'dır. Türkiye açık ara dış borçları çevirmekte yüzde 8 dolayında çok yüksek faiz vermek zorundadır. Yüksek faiz nedeni ile dış borçları çevirmekte zorlanacağız.

4.Özel sektörün döviz cinsinden 137 milyar dolar borcu var. Ağustos'tan bu yana kurlar dolar başına 5,28 TL arttı. Yani TL karşılığı 723 milyar TL arttı. Döviz borçlularının bir kısmı döviz geliri olmayan şirketlerdir. Bunların TL kazançları aynı oranda artmadı. Özel sektör borçlarını ödemekte sıkıntı yaşayacak. Bu da bankalara ve dış borçlara yansiyacaktır.

5.Fitch, Türkiye'nin kredi notunu BB- (negatife) çevirdi. Neden olarak;

**MB erken parasal gevşeme,*

**Faiz indirimi,*

**Güven erozyonuna bağladı.*

Bu şartlarda *'Türkiye'nin notu spekülâtif, yatırım yapılamaz ve daha da düşebilir'* demektir. Diğer raiting kuruluşları da Türkiye'yi aynı statüde tutuyor.

Bu şartlarda zaten gelmeyen doğrudan yabancı yatırım sermayesi artık hiç gelmez. Dahası 2022'de ABD ve gelişmekte olan ülkeler enflasyonu önlemek için faiz oranlarını artıracak. Bu şartlarda daha güvenli limanlara gitmek için Türkiye'den yabancı sermaye çıkışı hızlanır. Döviz arzı daralır.

6.Ani şokları ve riskleri karşılayacak döviz rezervimiz yoktur. MB, Ekim ayı rezervleri 123,9 milyar dolardır. Buna karşılık önceden belirlenmiş bir yıl içinde net çıkışlar-yükümlülükleri 147,1 milyar dolardır. Yani net rezervi eksi 23,2 milyar dolardır.

7.Üretim ithal girdide dışa bağımlı olduğu sürece dış açıklar devam eder. Hukuki ve demokratik altyapı bozuk olduğu, güven bunalımı yaşandığı için Türkiye'de ithal girdi yerine ikame yatırım yapılmıyor. Yani ithal girdi bağımlılığı devam edecektir.

Dahası Türkiye, tüketim malları ve ilaç ithal etmek zorundadır. Akis halde gıda ve ilaç kıtlığı yaşarız.

Dış açıkları kapatmanın en iyi yolu doğrudan yabancı yatırım sermayesi girişidir. Yukarıda da belirttiğim gibi yabancı yatırım sermayesi de gelmiyor.

Bu verileri IMF ve raiting kuruluşları doğru okuyor. Dünya bizim değil, bu kuruluşların görüşüne göre hareket ediyor. Eğer iktidar göremiyorsa bu bir zayıflık, görüp inat ediyorsa her durumda dış borçlarda temerrüt riski artmaya devam edecektir.

İbrahim Kahveci

Ülkeyi yakmaya gerek yoktu!

Aslında çözümler çok basit. Hiç karmaşıklığa atmaya ve ülkeyi ateş içine atmaya gerek yoktu. Ne demek istediğimi biraz açayım:

Ekim 2021: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu -BDDK verilerine göre, bankacılık sektörü toplam kredi hacmi 4.180 milyar lira. Bu kredinin 1.549 milyar lirası yabancı para kredilerinden oluşuyor.

Bizim faizlerini düşürdüğümüz TL kredilerinin toplamı ise 2 trilyon 630 milyar liradır.

Cumhurbaşkanı Erdoğan faizleri düşürerek Üretim-Yatırım-İstihdam ve İhracatı artırmayı hedefliyor. Henüz yazılmamış olan ama 'denenen şey' bu...

Denenen şeye "Çin modeli" vs deniliyor. Ama daha henüz ne olduğunun bile belli olmadığını biliyoruz.

Mesela bu denenen şeyde acaba kur artışını istiyorlar mı, yoksa istemiyorlar mı?

Bir açıklamalarına bakıyorsanız ki, kur artacak ithalat düşüp ihracat artışı olacaktı... Ama sonra kur arttı diye 'bizi devirmek istiyorlar' diye şikayette bulunuyorlar.

Kısaca bu model dedikleri ama "bir şey denedikleri" yapının ne olduğunu kimse bilmiyor.

Kimsenin ne olduğunu, ne denendiğini vs bilmediği bu şeyde tek bir gerçek var; o da ülke yanıyor.

Sadece son 3 ayda dolar kuru 8,30 liradan 13,30 liranın üzerine çıktı. Bu yükselişin ise sadece ve sadece dış borç maliyetindeki faturası 2,2 trilyon lirayı çoktan aştı.

Hazine garantili müteahhitlere ödenecek fazladan 800 milyar lirayı da ekleyin hele... Bir de Berat Albayrak'ın 'Yerli-Milli' sözlerle kendi ülkesinde, kendi vatandaşlarından ABD doları ile başlattığı borç faturasının 160 milyar liralık kur farkını da ekleyin.

Sadece stok kur yükümlülüğü bu 'denenen şeyden' dolayı ülkemize 3,2 trilyon liranın üzerinde bir faturayı şimdiden çıkarttı bile.

Şimdi kazanç tarafına bakalım: Faizler düşecek... Ve 2,6 trilyon TL kredisinin maliyeti azalacak.

2,6 trilyon lira yıllık yüzde 20 faizden 520 milyar lira yapar. Bu faizi komple sıfırlasanız ancak ve ancak bu tasarrufu yaparsınız. Ama şimdi ne diyorlar: "Faiz indiriminde sınıra geldik."

'Nas' buraya kadarmış meğerse...

Oysa ülkeyi yakmaya hiç gerek yoktu dedik ya...

Gelin biraz daha detaya bakalım.

Ama önce ana-kilit sorumuzu soralım: Bu denenen 'şey'de temel amaç faizleri mi düşürmek; yoksa kurları yükseltip ihracatı mı artırmak?

Yatırım-Üretim-İstihdam ayağı için temel amaç faizleri düşürmek ise, çözüm çok ama çok basit.

Hatta ürettiğimiz malları 'Türk Halkı' yerine üç-beş dolara yabancıya satacaksak çok daha basitleşen bir çözüm var.

Anlatalım:

Amaç yatırımların önündeki faizi mi kaldırmak?

BDDK verilerine göre 2.630 milyar liralık TL kredisinin 280,7 milyar lirası kredi kartlarından geliyor. Bunun faizini düşürüp, Milleti borçlu tüketime sevk etmeyelim. Hatta 744,2 milyar lira toplam tüketici kredisinin faizini indirip, milleti borçlandırmanın alemi yok. Hatta kredili tüketim nedeniyle ithalat artıyor, ihracat ise yurtiçi tüketim nedeniyle azalıyor.

Amaç yatırım ve istihdamdı sanırım.

O zaman sadece ve sadece yatırım kredilerini neden sıfır faizle vermiyoruz!

08.12.2021

Bakın 3-5 puan indirim demiyorum: Bütün yatırım kredilerinin faizini sıfırlayalım. Böylece ülkemizde yatırımlar patlar, istihdam coşar... (Tabii bu anlayışa göre.)

Merkez Bankasının 'Haftalık Para ve Banka' verilerine bakınız. Orada da Mevduat Bankalarının 3,6 trilyon lira kredi kullandığı yazılıyor. Oysa bunun yanında Kalkınma ve Yatırım Bankalarının kullandığı kredi tutarı 368 milyar 397 milyon lira olarak görülüyor.

Sistemi kurarsınız

Yatırım ve Kalkınma Bankaları hedeflediğiniz Üretim-Yatırım-İstihdam için sıfır faizle kredi verir. Bunu ülke olarak zaten çok rahat karşılarız. Sorun da böylece biter...

Sadece kur artışı ile 3,2 trilyon zarara bakınca insan sormadan edemiyor: 50-100 milyar liralık faiz gideri için ülkeyi yakmaya değdi mi?

Neden yaktık güzel ülkemizi?

Neden çözüm üretmiyoruz?

Neden sadece sloganla gidiyoruz?

Neden . Neden. Neden...

Oğuz Demir

Bu yeni ekonomi modeliyle işimiz zor!

Yeni ekonomi denemesi tüm hızıyla denenmeye devam ediyor.

Mantığı aslında oldukça basit. Cumhurbaşkanı Erdoğan diyor ki faizleri indirelim. Faizler indiğinde iş insanları **ucuza kredi alsınlar** ve o kredilerle **yeni üretim yatırımları** yapsınlar. O yatırımlar sayesinde **üretim artsın, istihdam artsın**. Böylelikle de **işsizlik düşsün**.

Üretim artacağı için başka faydalar da ortaya çıkacakmış. Birincisi üretim artacağı için, **piyasada mal miktarı artacak**. Mal miktarı arttığında da **fiyatlar düşecek**.

Hop enflasyon düştü!

İkincisi artan üretim **ihracatı da canlandıracak**. Bu nasıl kendiliğinden oluyor onu tam anlamadık gerçi ama yine de diyelim ki üretim artınca ihracat da artmış olsun. O zaman da **döviz gelirleri artacak**, üretimde daha fazla **yerli girdi kullanılacak** ve **ithalat düşecek**.

Hop döviz açığı ve dolayısıyla da kurdaki dalgalanmalar bitti!

Anlatırken ne güzel anlatılıyor değil mi? Hepimiz anlıyoruz. Hatta muhtemelen okurken aslında **ne kadar da iyi bir fikir diyenler bile** olabilir.

Ama gelin görün ki bu iş anlatıldığı kadar kolay değil!

Bir kere **tek değişken faiz değil**. Dünyaya bu kadar entegre olmuşsanız (dış ticaret, uluslararası finans piyasaları vs.) faiz kadar **döviz kurları da** ekonominizde önemli bir değişken oluyor. Döviz kurları ise uluslararası finans piyasalarında, daha çok finansal işlemlerle belirleniyor. Yani sadece mal ve hizmet piyasalarındaki denge (ithalat-ihracat dengesi) değil belirleyici olan. **O piyasalar ise getiriye göre hareket ediyor**. Faiz de getirinin temel göstergesi.

Bir de tabii risk primi var. Yani piyasada faizle birlikte dikkate alınan bir diğer göstergel! Ekonomik ve siyasi riskler sizin o **piyasalardaki imajınız ve getirinin garantisini** açısından oldukça önemli.

Bunlarla sınırlı değil. Bir diğer önemli konu da süreç!

Reel ekonomide işlerin yoluna girmesi için daha uzun vadede adımlar atmak gerekiyor.

Düşünsenize faizler düşecek, yatırımlar başlayacak, yatırımlar tamamlanacak, üretim başlayacak, yeni pazarlar bulunacak derken bu adımlar ciddi bir değişim ve dönüşüm zamanı gerektiriyor.

Finans piyasalarında ise tam tersine **tüm işlemler anlık gerçekleşiyor**. Bir anda yatırımlar bir ülkeden başka bir ülkeye gidebiliyor. Bir anda rüzgar aleyhinize dönebiliyor.

Kabaca sistem bu. Çok daha detaylara inmek mümkün. Ama gördüğünüz gibi bu kaba modelde bile maalesef Türkiye'nin başta söylediğimiz reel ekonomiyi baz alan dönüşüm modeli **finansal sistemdeki itibarına ve becerisine bağlı**. Yani öyle saraylarla vs. olacak bir itibar değil bahsettiğim.

Verilere itibar. Para politikasına ve TCMB'ye itibar. Bilimsel bilgiyi temel alan politikalara itibar!

İşte tüm bunların tartışmalı olduğu bir dönemde faizi indirmeye başladığınızda, düşen tek şey politika faizi oluyor.

Onun dışında ise tüm faizler ters yönde hareket ediyor. Döviz kurları rekorlar kırıyor!

Dün yapılan Hazine borçlanma ihalesine baktığınızda bile durumu görüyorsunuz. TCMB'nin düşürülen **politika faizi yüzde 15 iken Türkiye Cumhuriyeti Hazinesi yüzde 22,7 faizle** borçlanıyor. Devletin bu faizle dahi borçlanmakta zorluk çektiği bir ortamda iş dünyasında durum farklı mı?

Elbette ki değil!

TCMB'nin 26 Kasım haftası için yayınladığı son verilere göre ticari krediler için ticari kredilerde ortalama faiz oranı hala **yüzde 18,88!**

Diğer yandan bozulan beklentiler vatandaşların da TL'den kaçmasına neden oluyor. Döviz talebi sürekli artarken, maliyetler artıyor, enflasyon hızlanıyor. Artan enflasyon da vatandaşların satın alma gücünü düşürüyor.

08.12.2021

Oysa ki yatırımların sadece ihracat için olacağı bir ülke değil Türkiye! 85 milyonluk devasa bir iç pazarı var!

Güçlü bir tüketim iştahına sahip 85 milyonduk biz!

Hani bir zamanlar yabancı yatırımcının Türkiye bizim için **çok iyi bir pazar dediği** ve bununla övünülen Türkiye'den bahsediyorum!

Hani şimdilerde ucuz işgücü ile yatırım cenneti olacak Türkiye dedikleri!

O zaman başa dönelim.

Neydi politikanın ilk adımı?

Faizler düşecek, yatırımlar artacaktı.

İş insanlarının, yabancı yatırımcıların Türkiye'ye yatırımın artması için gerekli koşullar, öngörülebilirlik, itibar ve istikrar zayıflarken sizce bu modelin başarılı olma ihtimali var mı?

Kararı siz verin!

08 Aralık 2021, Çarşamba

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

Siyasetin ciddi yanı

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın Körfez ülkelerine yaptığı açılım dikkati çeker hale gelmeye başladı. Geçen hafta Birleşik Arap Emirlikleri'nden gelen heyet, 10 milyar dolarlık bir yatırıma imza attı. **Erdoğan** önceki gün de Katar'a büyük bir heyetle giderek çeşitli görüşmelere başladı. Bu arada Türkiye'nin Mısır'la da geniş ilişkiler kurduğu gelen haberler arasında.

Bu durum Türkiye'de siyasetin iktidar ayağının işi ciddiye aldığı bir kanıtı. Nitekim Fransa'nın bütün direnmelerine karşın Türkiye ile Libya arasında da çok derin bir dayanışma oluşuyor. Doğu Akdeniz'deki Türk politikası ciddi biçimde Türkiye-Libya işbirliğine dayandırılmış durumda.

Karadeniz'de ise Rusya ve Azerbaycan, Türkiye'nin sanki doğal müttefikleri. Bu gerçeği artık Ermenistan da kabullenmekte.

VİZYONSUZ MUHALEFET

Bu anlattığımız gelişmeler, 2023'e uzanacak süreçteki dikkate değer noktaları oluşturuyor. Bu bir iktidar kadrosunun bilinçli olarak oluşturduğu çerçeveyi anlatıyor. Bildiğimiz gibi bir de Türkçe konuşan devletlerle kurulan ilişkiler var. Bunlar da Orta Asya'ya kadar uzanan bir çizgiyi içermekte.

Siyaset böyle bir şey. Eğer siyaseti ciddiye alıyorsanız ve iktidar olmayı **"iş yapmanın"** ön şartı olarak görüyorsanız şu anda Cumhurbaşkanı **Erdoğan** bunu yapıyor. Attığı her adım, Türkiye'nin geleceğine ekonomik ya da siyasal olarak önemli katkılar sağlıyor. Buna karşı muhalefet, anlamsız mitingler ve sonu gelmeyen pazarlıklarla sadece vakit kaybediyor.

Ana muhalefetteki Cumhuriyet Halk Partisi'nin Türk dış politikasının geleceğine ilişkin hangi görüşe sahip olduğunu açıkçası bilmiyoruz. Amerika'nın Türkiye'yi hedef alan komploları ve Suriye'nin Hatay üzerindeki rüyaları, acaba Cumhuriyet Halk Partisi'ni ne kadar ilgilendiriyor?

Ya da PKK/PYD ve FETÖ, Cumhuriyet Halk Partisi'nin geleceğinde ne şekilde

görülmekte? Örneğin, HDP'nin kapatılması anlaşıldığı kadarıyla bir an meselesi. Savcılık görüşünü açıkladı. Anayasa Mahkemesi bir anda karar verebilir, ancak Cumhuriyet Halk Partisi için HDP en güçlü sığınak.

SEÇMEN BİLİYOR

Bu durumu ele aldığınız zaman siyasetin iki koldan ilerlediğini görüyorsunuz. Bu kollardan bir tanesi Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın liderliğindeki uzun vadeli hesaplara dayalı ciddi bir yol.

İkincisi de Abdullah Gül'ün veya Ali Babacan'ın oyun oynadığı, hiç seçim kazanamamış Kılıçdaroğlu'nun tiklerine dayalı gayri ciddi bir çizgi. Seçmen 2023'te kimi seçeceğini herhalde biliyordur.